

JOHAN NORDAHL BRUN (1745 - 1816)

De to navnene folk flest forbinder med Norske Selskab i København er Johan Herman Wessel og Johan Nordahl Brun. Men egentlig ble ikke selskapet en realitet før Brun var reist hjem til Norge etter sitt kortvarige København-opphold. Forberedelsene til stiftelsen var han imidlertid i høyeste grad med på.

Johan Nordahl Brun ble født på Bynesset og tok teologisk eksamen i 1767, men arbeidet etter det en tid som huslærer i Trondheim. I 1771 kom han til København som biskop Gunnerus' sekretær. Gunnerus var blitt tilkalt av Struensee for å revidere planene om et universitet i Norge. Men Brun var ikke flink nok i tysk til å gjøre fullgod nytte for seg i administrasjonen, så han kastet seg i stedet over diktingen. "Zarine" og "Einer Tambeskielver" ble innledningen til en voldsom produksjon, som imidlertid stort sett omfattet teologiske emner. Til å begynne med var Brun kraftpatriot, med "Norges Skaal" som det sterkeste uttrykk:

....Og naar vi først faa Blod paa Tand
vi sødt om Frihed drømme;
dog vaagne vi vel op engang
og bryde Lænker, Baand og Tvang...

som ble Norske Selskabs "nasjonalsang" og ble av myndighetene oppfattet som oppviglersk. Men Brun reiste hjem til Trondheim før selskapet ble stiftet i 1774. Samme år kom han til Bergen som sogneprest, og han var allerede ferdig med sin mest patriotiske periode. Han ble senere både prost og biskop, og den religiøse diktingen dominerte fullstendig. Det fins bare tre skuespill blant de mange titlene han utga etter Københavntiden.

Å starte fra bunnen av for å skaffe seg hele Johan Nordahl Bruns produksjon i pene førsteutgaver fortoner seg som en nokså håpløs oppgave, i hvert fall livslang. Noen av titlene, som f.eks. de hellige talene og diktet Jonathan, forekommer fortsatt i antikvariatene fra tid til annen, men de aller fleste bøkene synes å være så godt som forsvunnet. For en som vil samle alle dikterne rundt Norske Selskab vil Brun være den vanskeligste å få komplett, de andre hadde en mye mindre produksjon. Og å nevne priser vil være den rene hasard; vi tror det kan svinge voldsomt etter hvem som har noe å tilby.

Oversikten over Johan Nordahl Bruns førsteutgaver er utarbeidet av Hans Svenne. Flere av Johan Nordahl Bruns utgivelser finnes også på velin – dette er ikke særskilt oppgitt.

JOHAN NORDAHL BRUNS FØRSTEUTGAVER:

- [1769]: Naturens Navnedag I Anledning af Skabelsens 2 Cap. 19 Vers For at lykønske Hans Høyværdigheds Hr. Biskop Gunneri Hiemkomst Fra sin Norlandske Reise, ved Johan Nordahl Brun. Tronhiem, Trykt hos Jens Christensen Winding, og faaes sammestæds tilkiøbs.
- 1770: En øm Faders Betragtninger ved sin dødfødde Søns Liig-Steen. Tronhiem 1770. Trykt hos Jens Christ. Winding, og faaes sammestæds tilkiøbs.
- 1772: Zarine. Et Sørgespil i Fem Optog ved Johan Nordahl Brun opført paa den kongelige danske Skueplads første Gang den 17 Februarii 1772, af de kongelige danske Skuespillere. Kiøbenhavn, trykt hos A.H. Godiches Efterleverske ved Frid. Christ. Godiche. *
- 1772: Einer Tambeskielver. Et Sørgespil i Fem Optog til Brug for den Kongelige Danske Skueplads ved Johan Nordahl Brun. Medlem i det Kongelige Norske Videnskabers Selskab. Kiøbenhavn, 1772. Trykt hos A.H. Godiches Efterleverske ved Frid. Christ. Godiche.
- 1773: Til Nordmænd om Troeskab mot Kongen og Kierlighed til Fædrelandet, I Anledning af Einer Tambeskiælver ved Johan Nordahl Brun. Tronhiem, 1773. Trykt hos Jens Christensen Winding, og faaes hos hannem tilkiøbs.
- [1774]: En Prædiken, Holden paa Nytaars-Dag 1774 i Bynessets Kirke af Hr. Johan Nordahl Brun. Da værende Residerende Capellan for Bynessets Meenighed. Hvorhos er tilføyet Hans sædvanlige Indgang eller Bøn for Prædiken, Befordret til Trykken af nogle af bemelte Meenigheds Tilhørere. Tronhiem, trykt hos J. C: Winding.
- 1775: Afskeds Prædiken til Bynæssets Menigheder Holden i Steene-Kirke den 12te Junij 1774. Over Luc. XIV. Cap. 23. vers. Af J.N. Bruun. Bergen, 1775. Trykt hos Hans Kongel. Majests. privileg. Bogtrykker Hinrich Dedecken.

- 1775: Hvor vidt private Folks Stiftelser maa forandres: Afhandlet I En Tale. Holden Paa Fattig-Skolen Christi Krybbe kaldet, I Anledning af En nye Informators Indsættelse den 4de September 1775, ved J.N. Brun. Trykt paa Christi Krybbes Bekostning, og til dens Beste. Bergen, 1775. Trykt hos Hans Kongel. Majestæts privilegerede Bogtrykker, Hinrich Dedecken.
- 1776: Den Gamle Nordmann Eller Gienlyd fra Norge Af Eugenes Eugenetes, En latinsk Digt om Indføds Retten. Bergen, 1776. Trykt i Hans Kongel. Majests. privilegerede Bogtrykkerie, hos Sal. H. Dedeckens Efterleverske. (utgitt pseudonymt).
- 1779: En Tale Om Korskirkenes fattige Skoles Navn Christi Krybbe, holden I Følge Fundatzen, Paa Stiftelsens Dag den 9de Maji 1779 Af Johan Nordahl Brun. Trykt paa Forfatterens Bekostning, og sælges til Stiftelsens Beste for 6 Skilling. Bergen, 1779. Trykt i Hans Kongel. Majests. privilegerede Bogtrykkerie, hos H. Dedeckens Efterleverske.
- 1779: En sand Troende som et Lys baade her og hisset. Betragtet i En Liig-Tale Over Hr. Hans Hinrich Stamer. Holden i Kors-Kirken den 12te October 1779, I Anledning af Colloss. 3 Cap. 2. 3. 4. v. Ved J.N. Brun. Bergen, 1779. Trykt i Hans Kongel. Majest. privilegerede Bogtrykkerie, hos H. Dedeckens Efterleverske.
- 1779: Tvende Hellige Taler, holdne i Korskirken første Søndag i Advent ved Johan Nordahl Brun. Til Trykken bekostede af den Ubekjendte, som lod bygge Bispestolen i Korskirken, og sælges indbunden paa Skrivpapir for 12 Skilling Exemplaret til Christi Krybbes Beste. Bergen 1779. Trykt i Hans Kongel. Majest. privilegerede Bogtrykkerie, hos H. Dedeckens Efterleverske.
- 1781: Forslag til En nye Stiftelse i Bergen. Fremsat i En Tale, Holden paa Christi Krybbe den 9de Maji 1781, ved Johan Nordahl Bruun. Sælges til Stiftelsens Beste for 8 sk. Bergen, 1781. Trykt i Hans Kongl. Majest. privilegerede Bogtrykkerie, hos H. Dedeckens Efterleverske.
- 1782: Hellige Taler i Anledning af Ungdommens Confirmation ved Johan Nordahl Brun. Kiøbenhavn 1782. Trykt paa Gyldendal Forlag.
- 1783: En Søsters Trøst ved en Broders Grav, forestillet i en Liig-Tale over den i Livet Ædle og Velfornemme, nu i Døden Salige Christopher Flor, Borger og Mester Guldsmed i Bergen. Holdt i Korskirken den 18de Februarii 1783 af Johan Nordahl Brun. Bergen 1783. Trykt i Hans Kongl. Majests. privilegerede Bogtrykkerie, hos Rasmus H. Dahl.
- 1783: Johan Nordahl Bruns Svar paa S.T. Professor og Rector Smiths Anmærkninger over hans Tale om Stiftelsers Ret. Kiøbenhavn 1783. Trykt paa Gyldendal Forlag.
- 1785: Vore gamle Kirke-Skikke forsvarede mod S.T. Hr. Confessionarius og Doctor Bastholm ved Johan Nordahl Brun. Bergen 1785. Trykt i Hans Kongl. Majests. privilegerede Bogtrykkerie, hos Rasmus H. Dahl.
- 1785: Lovens eller De Ti Buds Kraft i Christi Kirke, forestillet i en Prædiken 6te Søndag efter Trinitatis i Kors-Kirken, ved Johan Nordahl Brun. Bergen, 1785. Trykt i Hans Kongl. Majests. privilegerede Bogtrykkerie hos Rasmus H. Dahl.
- 1786: Johan Nordahl Bruns Prædiken paa Nyt-Aars Dag 1786, i Anledning af Collecten for Island. Sælges for 4 Skilling til Collectens Beste. Bergen, 1786. Trykt i Hans Kongl. Majests. privilegerede Bogtrykkerie hos Rasmus H. Dahl.
- 1786: Evangeliske Sange ved Johan Nordahl Brun. Bergen, 1786. Trykt i Hans Kongl. Majests. privilegerede Bogtrykkerie, hos Rasmus H. Dahl.
- 1787: Johan Nordahl Bruns Betragtninger ved De Besches Grav. Bergen, 1787. Trykt i Hans Kongl. Majests. privilegerede Bogtrykkerie, hos Rasmus H. Dahl.

- 1787: Den Opmærksomhed, vi skyldte det Gode hos andre, forestillet i en Liig-Tale over Jacob Rieck, i Anledning af Philip. 4de Cap. 8de v., ved Johan Nordahl Brun, holden i Korskirken d. 28de November 1787. Bergen, 1787. Trykt i Hans Kongl. Majests. privilegerede Bogtrykkerie, hos Rasmus H. Dahl.
- 1788: Brev fra Herr Johan Nordahl Brun til J. Zetlitz. Aftrykt af Ugeskrivtet Samleren, N. 37. Kjøbenhavn. 1788. Paa Boghandler Lønstrups Forlag. Trykt hos Johan Friedrik Morthorst.
- 1788: Tanker om Norges Odels-Ret ved Johan Nordal Brun. Bergen, 1788. Trykt i Hans Kongl. Majests. privilegerede Bogtrykkerie, hos Rasmus H. Dahl.
- 1788: Fornuftig Kierlighed til Fædrelandet. Et Priis-Skrift. - Fiskerierne. En Ode. Kiøbenhavn 1788. Trykt paa Gyldendal Forlag.
- 1790: Parention over Hans Excellence Hr. General-Lieutenant Johan Jacob von Fasting, holden i Korskirken i Bergen den 8de Februarii 1790. ved Johan Nordahl Brun. Bergen, 1790. Trykt i Hs. Kongl. Majests. privilegerede Bogtrykkerie, hos Rasmus H. Dahl.
- 1790: At der gives Tid og Sted, naar og hvor kostbar Høytidelighed rettelig anvendes. Beviist i en Prædiken i Korskirken 15de Søndag efter Trinitatis ved Johan Nordahl Brun. Sælges for 8 Skilling Exemplaret, til en Glædskabs-Dag for Børnene paa Christi Krybbe, i Anledning af den 14de September. Bergen 1790. Trykt i Hs. Kongl. Majests. privilegerede Bogtrykkerie, hos Rasmus H. Dahl.
- 1791: Endres og Sigrids Brøllup. Et Syngestykke i tre Handlinger, opført paa Rotvold ved Trondhiem i Anledning af den 14de September 1790. Kiøbenhavn 1791. Trykt hos Christian Frederik Holm. (Anonymt).
- 1791: Samling af Johan Nordahl Bruns mindre Digte. Kiøbenhavn 1781. Trykt hos Christian Frederik Holm.
- 1791: Tvende hellige Taler, holdne den første i Garnisons-Kirken paa Christi Himmelfarts Dag, og den anden i Holmens Kirke paa den anden Søndag efter Trinitatis, af Johan Nordahl Brun. Kiøbenhavn. 1791. Trykt hos Christian Frederik Holm.
- 1791: En vel indrettet Omsorg for Fattigvæsenets Bestyrelse. Forestillet i en Tale over 2 Cor. 8. 20, 21, holden i Korskirken 14de Søndag efter Trinitatis ved J.N. Brun. Sælges, til Beste for Korskirkens Meenighed, for 6 Skilling. Bergen. Trykt hos R. Dahl 1791.
- 1792: Fastings Æreminde i en Tale, holden den 5te Januarii 1792 paa De Frievillige Harmonisters Academie af J.N. Brun, og besvaret paa Stedet af S.T. Hr. Stiftbefalingsmand og Kammerherre von Hauch. Bergen. Trykt hos R. Dahl 1792.
- 1792: Eedens Hellingdom. En Faste-Prædiken i Anledning af Math. 27 Cap. 25. Holden i Korskirken af J.N. Brun. Trykt hos R. Dahl 1792.
- 1792: Tvende Confirmations-Taler, holdne 1790. og 1792. ved J.N. Brun. Bergen, 1792. Trykt hos R. Dahl.
- 1793: Republikken paa Øen. Et Skuespil i Fem Handlinger, bestemt til den 28de Januarii 1793 af J.N. Brun. Bergen 1793. Trykt hos R. Dahl.
- 1793: Et Familie-Stykke. Malet i en Brudevielses-Tale til Hr. Jens Rolfsen og Jomfrue Mette Brun, holden den 15de Augusti 1793 af Brudens Fader J.N. Brun. Bergen 1793.
- 1794: Text til Lovsang, samlet af Jesu Lidelse, i en Prædiken paa Fastelavens Mandag i Domkirken ved J.N. Brun 1794. Bergen 1794. Trykt hos R. Dahls Efterleverske.

- 1794: Lydighed mod Øvrighed uomgiengelig nødvendig til Sælskabets Lyksalighed. En Tale, holden i Korskirken 3de Søndag i Faste 1794, den 23de Martii, af J.N. Brun. Bergen 1794. Trykt hos R. Dahls Efterleverske.
- 1794: Den faderlige Haand som fører til Riis, som refser de elskelige Børn. I en Tale paa 5te Søndag i Faste i Korskirken ved J.N. Brun. Bergen 1794. Trykt hos R. Dahls Efterleverske.
- 1795: Prædiken i Nyekirken 3die Søndag efter Hellig Tre Konger, da Ildebrand den 20de Januarii 1795 havde ødelagt det nærmeste Qvarteer ved Kirken, af J.N. Brun. Bergen, 1795. Trykt hos R. Dahls Efterleverske.
- 1796: Kritik over den nye norske Examen artium. Bergen 1796. Trykt hos R. Dahls Efterleverske. (Anonymt, muligens av J.N. Brun).
- 1796: Jonathan. Et Digt i Ti Sange ved Johan Nordahl Brun. Stifts-Propst over Bergens Stift, Propst over Nordhordlehns og Wosse Provstie og Sognepræst til Korskirken. Bergen, 1796. Trykt hos R. Dahls Efterleverske.
- 1797-1798: Hellige Taler ved Johan Nordahl Brun. Første Deel. Fra Nytaar til Trinitatis. Anden Deel. Fra Trinitatis til Nytaar. Bergen. 1797-98. Trykt hos R. Dahls Efterleverske.
- 1798: Giengangere. En Brude-Tale for Hr. Hans Erichsen og Jomfr. Catrina Brun den 11te December 1798 ved Brudens Fader J.N. Brun. Bergen, 1798. Trykt hos R. Dahls Efterleverske.
- 1799: Liig-Tale over salig Hr. Michael Stub Arentz, Sognepræst til Hougs, holden i Hougs Hovedkirke den 7de April 1799 af J.N. Brun. Trykt efter Sørgehuusets Forlangende. Bergen, 1799. Trykt hos R. Dahls Efterleverske.
- 1799: Liigtale over Borgeren Johan Fridrich Foswinkel, fød i Lubbecke udi det Brandenburgske i Fyrstendømmet Minden den 9de November 1712, Død i Bergen den 19de April 1799. Holden i Korskirken den 3die Maji samme Aar ved J.N. Brun. Trykt paa Sørgehuusets Bekostning, og Forlaget skiænket til Christi Krybbe. Bergen, 1799. Trykt hos R. Dahls Efterleverske.
- 1800: Gud i Skyggen. En Brudetale over 1. Joh. 4 c. 8 v. for Hr. Jan Niccolaisen og Jfr. Christine Erichsen, holden den 17de Februarii 1800. af J.N. Brun. Bergen, 1800. Trykt i Hs. Kongel. Majestæts privilegerede Bogtrykkerie, hos R. Dahls Efterleverske.
- 1801: 1801, den 1te Januarii, i Korskirken over Psalmen 90, af Johan Nordahl Brun. Bergen, 1801. Trykt i Hs. Kongel. Majestæts privilegerede Bogtrykkerie, hos R. Dahls Efterleverske.
- 1801: Den sieldne og himmelsendte Foreening, over den 90de Psalms 17de Vers. Brude-Tale for Jan Adolph Fischer og Aletta Brun ved Johan Nordahl Brun den 10de Februarii 1801. Bergen, 1801. Trykt i Hs. Kongel. Majestæts privilegerede Bogtrykkerie, hos R. Dahls Efterleverske.
- 1801: Dagens Anliggende, i en Tale Midfaste Søndag i Korskirken, 1801, ved J.N. Brun. Bergen, 1801. Trykt i Hs. Kongl. Majestæts Bogtrykkerie, hos R. Dahls Efterleverske.
- 1801: Fader vor i en Tale paa Beededag i Korskirken 1801. ved J.N. Brun. Bergen 1801. Trykt i Hs. Kongl. Majestæts privilegerede Bogtrykkerie, hos R. Dahls Efterleverske.
- 1801: Velsignelse, som bygger Huus. Betragtet i en Brude-Tale for Michael Blydt Wallem og Ingebor Brun ved Johan Nordahl Brun den 21de September 1801. Bergen, 1801. Trykt i Hs. Kongel. Majestæts privilegerede Bogtrykkerie, hos R. Dahls Efterleverske.
- 1801: Nyekirkens Indvielse den 25de November 1801. ved Johan Nordahl Brun. Bergen, 1801. Trykt i Hs. Kongl. Majestæts privilegerede Bogtrykkerie, hos R. Dahls Efterleverske.

- 1802: Tale i Korskirken paa Taksigelses Fæsten den 1ste Januarii 1802, ved J. N. Brun. Bergen, 1801. (!). Trykt i Hs. Kongel. Majestæts privilegerede Bogtrykkerie, hos R. Dahls Efterleverske.
- 1802: Officieren. Et Skuespil i fem Handlinger. Bergen, 1802. Trykt i Hs. Kongel. Majestæts privilegerede Bogtrykkerie, hos R. Dahls Efterleverske (anonymt).
- 1803: Gammelt og Nyt om Stiftelsen Christi Krybbe ved J.N. Brun. Sælges for 4 Skilling, til Stiftelsens Bedste. Bergen, 1803. Trykt i Hs. Kongel. Majestæts privilegerede Bogtrykkerie, hos R. Dahls Efterleverske.
- 1804: Biskop Bruns Afskeeds-Tale i Korskirken 7de Søndag efter Trinitatis 1804. Bergen, 1804. Trykt i Hs. Kongel. Majestæts privilegerede Bogtrykkerie, hos R. Dahls Efterleverske.
- 1805: Anhang til Biskop Bruns Aargang af hellige Taler. Bergen, 1805. Trykt i Hs. Kongel. Majests. privilegerede Bogtrykkerie, hos R. Dahls Efterleverske.
- 1805: Korskirkens Jubelfæst, første Advent 1805 ved J.N. Brun. Sælges til Korskirkens Bedste. Bergen, 1805. Trykt hos R. Dahls Efterleverske.
- 1806: Tolv hellige Taler, ni Præstevielser, to Indsættelser og een Sjærtorsdagsprædiken. Alle holdne i Bergen af J: N: Brun. Bergen, 1806. Trykt hos R: Dahls Efterleverske.
- 1807: Frimodighed, En Tale, holden den 15de Trinitatis i Korskirken af J: N: Brun. Bergen 1807. Trykt hos R: Dahls Enke.
- 1808: Christelig Enstemmigheds Vigtighed i Lidelsers Dage. En Tale, holden Fastelavns Mandag i Domkirken den 29de Februar 1808 ved J: N: Brun. Bergen 1808. Trykt hos R: Dahls Enke.
- 1808: Rasmus Rolfsens Eftermæle. Bergen 1808. Trykt hos R: Dahls Enke.
- 1808: Taknemmeligheds pligtskyldige Afgift af Glædens Fylde, forestillet i en Brudetale til Hr. Raadstuskriver Hagerup og Jomfru Janson, holden paa Damsgaard den 8de Juli 1808 af J.N. Brun. Bergen 1808. Trykt hos Dahls Enke.
- 1809: Tale, i Nykirken den 1ste April, Klokkeren 8 Eftermiddag holden i Understøttelses-Concert for de Fattige ved J: N: Brun. Sælges for 4 Skilling til de Fattiges Bedste. Bergen 1809. Trykt hos Dahls Enke.
- 1810: Den Tro, som giver Mod til at styre Roret i Storm, anbefalet i en Prædiken til Højmesse i Domkirken 4de Søndag efter hellig tre Konger, den 28de Januar 1810, ved J.N. Brun. Sælges for 12 sk. Exemplaret til Klæder for de første Fattige, som udgaaer helbredet fra Bergens Sygehuus. Bergen 1810. Trykt hos R: Dahls Enke.
- 1811: Festen i Ørken, Tale til Højmesse i Domkirken tredie Søndag i Advent. Af J.N. Brun. Sælges for 12 sk. Exemplaret til Klæder for den eller de mest Trængende, som først gaaer helbredede ud af Bergens Sygehuus. Bergen, 1811. Trykt hos R: Dahls Enke og Søn.
- [1813]: Tale, holden i Bergens Domkirke, Fastelavns Mandag 1813, den 1ste Marts, af J.N. Brun. Trykt og forlagt af Dahls Enke og Søn.
- 1814: Advarsel og Trøst mod overvældende Bedrøvelse i en Tale, holden i Bergens Domkirke Fastelavns Mandag, den 21de Februar 1814. I anledning af Luc.22.Cap.4 5V. Bergen 1814.
- 1814: Den Lyd, som forsamler Mængden, ianledning af Apostlernes Gjærningers 2.Cap.6 V., en Tale i Bergens Domkirke til Højmesse 1ste Pindsedag. Bergen 1814.
- 1814: Den 18de September 1814 festligholdt i Bergens Korskirke ved J.N. Brun saaledes som følger.

- [1815]: Broderlig Advarsel mod det menneskelige Hjertes underfundigste Fiende: Egennyttighed. En Tale over Philip. 2 Cap.5 vers, holden i Bergens Domkirke Fastelavens Mandag og den 6. Februar 1815. Christiania.
- 1815: Tanker til nærmere Eftertanke om vort synkende Pengevæsen m.m. Trykt hos R. Dahls Enke og Søn, Bergen.
- 1816: Ordinations-Tale i Domkirken den 3die April 1816 over Psalme: 40 7 v. Du haver gennemstunget mig Øren, for Hr. Johan Meldahl Arentz, Hr. Hans Severin Arentz, Hr. Johan Baltazar Flotman. Bergen 1816.
- 1816: Frederich Christian Holberg Arentz's Portrait og Biographie. Kiøbenhavn 1816.

Etter Johan Nordahl Bruns død er utgitt:

- 1816: Den sidst i Juli dette Aar ved Døden afgangne ærværdige Olding S.T. Biskop J.N. Bruns Troes-Bekjendelse. Skreven af ham selv. Christiania 1816.